

Nro. 51.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken December 25-dik napján 1812-dik
esztendőben.

Orosz Birodalom:

Itt következnek most azon utolsó időkbéli történeteknek öszszesuminázott egész leírása, mellynek a' közelébb költ M. Kurir' utolsó lapjának végén tsak a' legutolsó periodusát adhat-
ki: —

„Meghatározván a' Frantzia Császár *Moskounak* odahagyását, a' nagy ármáda már Oktob. 19-dikén hozzá fogott annak kiüresítéséhez. Úgy látszott, hogy *Kaluga* felé akarja folytatni újabb munkáit. Az eddig kiadott Orosz hadi tudósítások elég nyilvánosságosan megmutatták, melly kevésbé volt légyen az Orosz vezér tudósítatva a' Fr. Császár' valóságos plánuma felől. Az Orosz ármádának a' Fr. ármáda által

lett megelőztetése, mellyet ez a' Kalugai útra tett kitesapása által véghez vitt, oly nagy volt, hogy a' hátúljáró Frantzia tsapatot tsak Nov. 7-dikén érhetette bé *Dorogobusch* mellett az Orosz seregek' dereka. A' Fr. Császár már még *Moskauban* semmivé tettette volt az ármáda útját akadályoztatható nehéz bagázsiát, melly annyival szükségesebb vala, hogy lovak' dolgában már fogyatkozás kezdett vala lenni, 's a' Werekjától fogva Smolenskig tartó út oly hosszúsas és terhes volt, hogy napjában százanként hullottak - el kivált az ágyúk elől a' lovak. —

„*Smolenskbe* lett megérkezésével meggyőzte magát a' Császár a' felől, hogy a' Gróf Wittgenstein és Admirális Tschitschagoff vezérléssek alatt lévő ellenséges ármádáknak a' Wilna és Smolensk között lévő és a' Fr. ármádáknak közösülésűl szolgáló úton való öszszetsatlódásoknak megakadályoztatása, már lehetetlen lévén, erre nézve a' Frantzia nagy ármádának is lehetetlen lenne a' *Dnieper* és *Düna* között való állást megtartani. Ehezképpest egész hátrálásra határozta magát. A' fő hadi szállás Smolensket Nov. 13-dikán odahagyván, 16-dikban Krasnoiben volt. A' hideg Nov. 7-dik napjától fogva 16 sőt 18 grádust is mutatott; kevés napok alatt 20 ezer lovaink hullottak - el; a' lovasság egészszen gyalogsággá lett; az ártillériától a' lovak majd mind oda lettek. Sok ágyúk bészegztetvén a' földbe temettettek; a' munitzió semmivé tétetett. Az ármáda ehezképpest tsupán tsak a' maga minden időben megbizonyított önön vitézségére vala hagyattatva. Az Olasz Or-

szági Vice Király vezérlése alatt lévő negyedik ármáda Nov. 8-dikán, Dorogobush és Duchowczina között, hasonlóképpen a' lovaknak eldög- léssek miatt, a' Lovas Generális *Platow* vezér- lése alatt lévő Kozák sereggel való verekedés- ben, sokat vesztett; de tsakugyan érkezett a' *Smolenski* nagy útra. A' Fr. ármáda' hátúl járó seregeit vezérlő Marschal *Ney* (az Elchin- geni Hertzeg), *Smolensket* Nov. 18-dikán oda hagyván, ezen napon heves verekedése volt a' *Kutusow* érkezett ármádájával, és a' sok- kal nagyobb ellenséges erő miatt igen sokat vesz- tett: de tsakugyan keresztül vágta magát azon. Az Orosz fő ármáda *Orszánál* szűnt - meg a' Frantzia hátúljáró seregek kergetésétől, a' hova Nov. 25-dikén a' *Kutusow* fő hadi szállása általtétetett. —

„A' Frantzia Császár azonközben megérke- zett a' *Bereczina* vize mellé. A' már most nagyobbára tsak gyalogságból álló Frantzia se- regeket a' Kozákoknak szám nélkül való rajjai kísérték; minden a' ki az útról eltávozott, és az egész bagázsia, mellyet a' lovaknak nem létek miatt hátra kellett hagyni, a' Kozákok' kezire jutott. Ez az ellenséges lovasság, melly a' Fran- zia seregeknek a' verekedések' napjain oly kevés félelmet okozott, és a' melly valamikor tsak for- mális tsatázásba elegyedett mindenkör megvere- tett, a' jelenlévő környülállások között legtöbb kárt tett azoknak.

„A' *Tschitschagoff* ármádája azonköz- ben Nov. 17-dikén *Minskhez* megérkezvén, azonnal tovább indult *Borisow* felé. Gen.

Dombrowszky, ki a' Bereczinán lévő hidat oltalmazta, hátat adni kéntelenítetett a' nagyobb erő előtt. A' Marschal *Oudinot* (Reggioi Hertzeg) ármádája ekkor, a' melly Tscherejánál állott, parantsolatot kapott, hogy nyomúljon ismét a' Bereczina mellé, a' melly e'szerént Nov. 24-dikén a' Gen. *Lambert* seregével szembe találkozáván, azt megverte, 's az Orosz seregektől a' Bereczina bal partját megtisztította, de a' mellyek tsakugyan szemmel tartották az ezen vízen lévő minden általjáró helyeket. *Napoleon* Császár megtsalta őket Nov. 25-dikén a' maga plánuma eránt, 's Nov. 26-dikán Studziána mellett két hidat tsiaáltatván, ezeken a' Reggioi Hertzeg által vitte seregeit, 's az ott álló Orosz Osztályt egész a' Borisowi hídfedező sántzokban lévő ágyúk alá vissza nyomta. Nov. 26-dik és 27-dik napjain általköltözött a' Frantzia ármáda a' Bereczinán. —

„Marschal *Victor* (a' Bellunói Hertzeg), ki a' *Wittgenstein* ármádáját mind ez ideig tartóztatta, Nov. 28-dikán már tsak egyedül volt a' 9-dik szakasz ármádával a' Bereczina bal partján. Ezen időtől fogva tökéletesen összetsatolódva voltak a' Tsehitschagoff és Wittgenstein ármádáik, és a' Frantzia ármádára való közönséges réáütést meghatározták. A' Tschichagoff ármádája a' Bereczina jobb partján még azon napon (28-dikban) megtámadta a' Reggioi Hertzeg' ármádáját; fél órával azután a' Bellunói Hertzeg' ármádája is megtámadtatott a' víz' bal partján. Az egész Frantzia ármádia fegyvert fogott; az Elchingeni Hertzeg (Ney)

a' Reggioi Hertzeget segítette; ennek segítségére jött a' Trevisoi Hertzeg (Mortier). A' verekedés igen heves volt. A' Frantzia ármáda a' tsatározó mezőt tsakugyan megtartván, 29-dikbe *Wilna* felé folytatta hátrálását. Nov. 30-dikán Plesenicében, Dec 1-ső napján Schliaryben, 3-dikán pedig Mlodczicznóban volt a' Frantzia fő hadi szállás, a' hova *Wilnából* megérkeztek eleibe a' leg szükségesebb dolgokkal az első szállítvány, és egy 20 ezer emberekből álló segítő új sereg, a' melly ott egy időtől fogva össze gyülekezett vala. —

„Úgy látszik, hogy az Orosz seregek a' sebes útazás és az utóbbi verekedések miatt oly sokat szenvedtek, hogy a' Fr. seregeknek további kergetését félbe hagyni kénytelenítették. Legalább a' Dec. 7-dikén költ *Wilnai* levelek semmi újabb verekedések felől nem emlékeznek. A' Nápolyi Király' fő hadi szállása, kire a' Császár a' maga elindulása előtt a' fő vezérséget bízta, még ekkor 10 mértföldnyire volt *Wilnától*. A' Hertzeg *Schwartzenberg* vezérlése alatt lévő ármáda a' Slonim felől Minsk felé menő úton állott. A' Frantzia nagy ármáda' bal szárnya a' Tarenti Hertzeg Macdonald vezérlése alatt (*Riga* mellett) még a' maga eddig való tanyájában állott. Az ármáda ehez képest az új hadi históriában példa nélkül való és oly útazás után, mellyben néki az északi égnek minden kedvetlenségeivel, és a' leg szükségesebb dolgokban való tellyes fogyatkozással kellett küszködni, 's tsaknem minden lovainak elvesztése után, minden lovasság 's majd minden artilleria

nélkül, rendes tsatákat kellett kiállani: a' *Balticum* tenger' partjától fogva a' *Minsk* felé menő útig nyúló lineában állapodott - meg."

Elegyes Dolgok.

Az Orosz Udvar azolta hogy Angliával meg békéltet, a' *Kadixi* és *Siciliai* Országglószékekhez is Követeket küldött.

Londonból: — A' Parlamentomnak mind két házai igen jónak lenni találván a' Régens Hertzegnek hozzájuk intézett beszédjét, a' szokott köszönetet meghntározták és egy *Commissio* által ő K. Hertzegségéhez elküldöttek, a' ki ezt ilyen szavakkal fogadta: — „Örömmel látom, hogy ti azon rajzolat eránt, mellyet én a' mi hadokozásunk' állapotjáról előtökbe terjesztettem, véllem egy forma gondolattal vagytok, és hogy véllem együtt örvendetek azon jó kinézéseknek, mellyek a' mi hadi munkáinknak és az Orosz birodalom északon való iparkodásainak resultatumaik. Az a' határozás, melly szerint engemet azon nagy tusakodásban, melybe mi szövetségeseinkel együtt elegyedve vagyunk, allandóul és nagy lelkűséggel segélleni, magatokban eltökélettétek, reménienem engedik, hogy az ellenségnek minden iparkodásai híjábavalókká tétettnek, 's a' mi Státusainknak bátorsága végezetre egy állandó és tisztességes békesség által erős lábra állítatik."

Spanyol Ország. — *Vitóriából* ilyen új-ságok érkeztek Párisba: — Az úgy nevezett *Portugalliai* Fr. ármáda' vezérévé Gen. Gróf *Reillét* tette a' Császár. Marschal *Masena*, a' ki egészségtelenkedése miatt egy időtől

fogva Bayonnében tartózkodott, vissza tért Párisba, hogy betegsége eránt az oda való Orvosoktól tanácsot kérjen. Azt mondják, hogy onnét ismét Déli Frantzia országba veszi útját, és ott tölti - el a' telet. — Ő Catholicus Felsége *Jósef* Király, leveleket küldött *Bigarné* nevű Gen. Adjutánsa által Párisba a' Császárhoz és a' hadi Ministerhez. Az utolsóhoz küldött levelében a' Spanyol hadnak jelenlévő állapotját írja-le, mellynek ennyiben áll a' foglalata: —,

„Az egyesült három Frantzia ármádák Nov. 11-dikén megérkeztek a' *Tormes* mellyékire *Alba* városa mellé. A' *Wellington* és *Hill* vezérléseik alatt lévő Anglus, Portugallus, és Spanyol seregek, az Albától fogva San Christoválíig terjedő líneában állottak, *Hill* job, *Wellington* bal felől. Úgy látszott, hogy el akarják fogadni az ütközetet, mellyhez tehát *Jósef* Király Novemb. 14-dikére minden készületeket megtéte-tett. —

„Az ellenség' fekvése rettenetes volt; régtől fogva törte rajta a' fejit. Éppen így feküdt volt az Aropilai verekedésben is (a' hol Marschal *Marmont* megsebesedett). A' Királyt az a' gondolat kísértette eleinten, hogy előlről támadjon az ellenség' líneájára, azért, hogy ha annak közepét ketté vághatta 's az ellenséges ármádát két felé szakaszthatta volna, úgy annak felét semmivé tehet-te volna. De a' Generálisok, a' kik a' tartománt esmerik, más gondolatra vették ő Felségét, a' ki tehát arra határozta magát, hogy a' *Tormesen* által menjen, és az ellenségnek jobb szárnyát támadja-meg. —

„A' katonaság meg sem várta, hogy a' hí-
dak elkészüljenek, hanem 14-dikben reggel gáz-
lóban által ment a' Tormesen, az ellenség' széi-
ső vígyázóit azonnal elfogdosta, 's a' 8000 em-
berekből álló Álbai őrző sereg a' várost azonal
oda hagyta. Nov. 15 dikén nagy köd lévén, ez
az ellenség' mozdulásait eltitkolta; a' ködre nagy
esső következett, a' melly minden iparkodást
hijáavalóvá tett, 's a' leg kissebb patakokat fo-
lyóvizekké változtatta, mellyek minden mozdú-
lásokat meg gátoltak. Azonban nagy tsattaná-
sok hallattattak *Salamankából*, mellyek azt
jelentették, hogy az ellenség magát vissza von-
ja, a' mint is hogy az egész ellenséges ármáda
hozzá fogott vala a' hátráláshoz. —

„A' következett napon, Nov. 16-dikán (ezek
az ő Catholicus Felsége tulajdon szavai) utánna
eredett a' Frantzia lovasság a' hátráló ellenség-
nek, és néhány ezer embert fogott-el, sok tisz-
tekkel egyetemben, kik között van egy Anglu-
Osztálynak a' vezére Gen. *Page* is. Bagázs-
át és szekeret is sokat fogott-el a' mi Déli és Kö-
zép ármádánk. —

„Én úgy ítélek, hogy nem nagyítom, Uram
Hertzeg, a' dolgot, ha azt erőssítem, hogy az
ólta, hogy a' Déli és Közép ármádák (*Murcia*
szélén) magokat össze tsatólták, 's az ellensé-
get a' maga északi Spanyol ország ellen való
plánumának elhagyására kényszerítették, Chin-
chillában, a' Tagus mellett mikor azon által
jöttünk, Burgósnál, Cadeconnál, Tormesnél,
Matillánál, 's a' többi, 12 ezer emberrel többet
elvesztettek az ellenséges (t. i. Anglus, Spanyol,
és Portugallus) seregek. Kérem Exc ádat fogad-
ja-el igazi hajlandóságomnak bizonyítását. —

„*Jó sef.*

P. D.